

Yttrande

Dnr 25KS37-3
2025-01-21

Kommunstyrelsen

Anna-Karin Wågberg Sperring
Telefon 026-17 80 16
anna-karin.wagberg_sperring@gavle.se

Yttrande - Granskning av kommunens brottsförebyggande arbete

Beskrivning av ärendet

Revisorerna i Gävle kommun har granskat och begärt kommunstyrelsens kommentarer avseende de brister som noterats och de rekommendationer som rapporten innehåller, dir nr. 25KS37. De önskar svar på följande revisionsfrågor och rekommendationer:

Revisionsfrågor:

- Finns en övergripande styrning genom exempelvis mål eller strategier för kommunens brottsförebyggande arbete?
- Finns i kommunen en organisation/struktur för att samordna det brottsförebyggande arbetet?
 - a) Finns en samordningsfunktion?
 - b) Finns ett råd för det brottsförebyggande arbetet?
- Finns skriftliga överenskommelser om samverkan med relevanta aktörer?
 - a) Klargör överenskommelsen syfte samt inom vilka områden samverkan ska ske?
- Finns en kartläggning som tydliggör en lägesbild avseende brottslighetens utbredning?
- Har kartläggningar omsatts till åtgärdsplaner för det brottsförebyggande arbetet?
- Har styrelsen en tillräcklig uppföljning av arbetet?

Rekommendationer

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att styrningen av det brottsförebyggande arbetet tydliggörs. Detta kan exempelvis ske

genom att anta en strategi där definition, avgränsning och innehåll i klargörs.

- För att följa lagens krav måste styrelsens säkerställa att ett samordningsansvar tas för det brottsförebyggande arbetet och att det skapas ett råd med relevanta interna och externa aktörer för arbetet. Ett sådant råd har varit ett lagstiftat krav sedan juli 2023.
- Kommunen bör säkerställa att arbetet bedrivs kunskapsbaserat och att lägesbilden av brottsligheten utgör en grund för framtagande av den plan som tydliggör vilka åtgärder kommunen planerar att vidta. Enligt lagen skulle en sådan plan ha beslutats av kommunstyrelsen senast den 31 juni 2024.
- Kommunstyrelsen bör utveckla och implementera en systematisk uppföljnings- och rapporteringsprocess för det brottsförebyggande arbetet. Detta inkluderar att regelbundet rapportera till kommunfullmäktige och att använda uppföljningsdata för att justera och förbättra strategier och åtgärder. Detta då lagen ställer krav på att åtgärdsplan och lägesbild vid behov och minst vartannat år följs upp och att åtgärder som vidtas sker kunskapsbaserat.
- Vi ser att det är viktigt att kommunstyrelsen genom organisation, struktur, styrning och uppföljning säkerställa att brottsförebyggande arbete integreras i alla relevanta kommunala verksamheter inklusive bolag för att skapa en helhetsinriktad och effektiv strategi.

Yttrande

PwC har på uppdrag av revisorerna i Gävle kommun genomfört en granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt med avseende på efterlevnad av fullmäktiges mål och gällande lagstiftning för området. Utifrån den genomförda granskningen är deras samlade bedömning att kommunstyrelsen ej säkerställer att det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet bedrivits på ett ändamålsenligt sätt avseende efterlevnad av fullmäktiges mål och gällande lagstiftning. De gör även bedömningen att kommunstyrelsen under 2024 säkerställt en utveckling inom området som gör det möjligt för kommunen att framåt ha en ändamålsenlig samordning av arbetet.

- Finns en övergripande styrning genom exempelvis mål eller strategier för kommunens brottsförebyggande arbete?

Bedömning: delvis- kommunstyrelsen har upprättat mål och indikatorer för det brottsförebyggande arbetet men en tydlig strategi som klargör det kommunövergripande åtagandet saknas. En sådan strategi har framarbetats under 2024 men kommer enligt lämnade uppgifter att behandlas av styrelsen först under 2025.

Svar: En brottsförebyggande strategi är framtagen och har remitterats till nämnderna. Strategin finns med som ett beslutsärende på kommunstyrelsens sammanträde i februari och därefter för beslut i kommunfullmäktige.

- Finns i kommunen en organisation/struktur för att samordna det brottsförebyggande arbetet?

a) Finns en samordningsfunktion?

b) Finns ett råd för det brottsförebyggande arbetet?

Bedömning: delvis- det har historiskt funnits ett brottsförebyggande råd, men detta har varit vilande och inte haft någon verksamhet. En samordningsfunktion har anställts och en strategi som omfattar förslag på organisering av det fortsatta arbetet är under remisshantering och ska antas i början av 2025.

Svar: i den brottsförebyggande strategin som ska beslutas av kommunfullmäktige anges följande: att verka brottsförebyggande är hela kommunens ansvar. Gävle kommuns brottsförebyggande arbete samordnas via ett internt samverkansråd för brottsförebyggande arbete där kommunens samtliga sektorer finns representerade. Rådet skall säkerställa att Gävle kommuns brottsförebyggande arbete bedrivs kunskapsbaserat och kvalitativt. Rådet är i sin grundstruktur uppbyggt på en beslutsfattande, en strategisk och en operativ nivå. I rådsstrukturen skall politiska företrädare, tjänstemän och relevanta externa samverkansparter finnas representerade.

- Finns skriftliga överenskommelser om samverkan med relevanta aktörer?

a) Klargör överenskommelsen syfte samt inom vilka områden samverkan ska ske?

Bedömning: nej - vid granskningen har det framkommit att det inte finns några aktuella och styrande överenskommelser med relevanta aktörer där det tydliggörs syfte med samverkan och inom vilka områden samverkan ska ske.

Svar: upprättade och välfungerande samverkansstrukturer finns inom området och har funnits under lång tid i Gävle kommun även om dessa ej varit skriftliga. Skriftlig överenskommelse med polisen har också funnits över tid.

Samverkansöverenskommelser kommer att tecknas med relevanta parter inom ramen för det brottsförebyggande arbetet. Ett pågående arbete finns vad gäller att uppdatera samverkansöverenskommelse med polisen för att den ska

harmonisera med den nya strategin för det brottsförebyggande arbete. Till exempel ska ny samverkansöverenskommelse och medborgarlöften med polisen tas fram utifrån vad som framkommer av lägesbild och åtgärdsplan.

- Finns en kartläggning som tydliggör en lägesbild avseende brottslighetens utbredning?
Bedömning- ja det finns en kartläggning som tydliggör en lägesbild avseende brottslighetens utbredning.
Svar: en kartläggning finns framtagen.
- Har kartläggningar omsatts till åtgärdsplaner för det brottsförebyggande arbetet?
Bedömning- nej kartläggningar har inte omsatts till åtgärdsplaner för det brottsförebyggande arbetet
Svar. I den brottsförebyggande strategin anges att kommunstyrelsen ansvarar för ledningen av kommunens brottsförebyggande arbete och för att kontinuerligt rapportera om det brottsförebyggande arbetet till kommunfullmäktige. I strategin anges att kommunstyrelsen fattar beslut om åtgärdsplan utifrån de prioriteringsområden kommunfullmäktige beslutat. I samband med att den brottsförebyggande strategin beslutas av kommunfullmäktige kommer kommunstyrelsen fatta beslut om åtgärdsplan.
- Har styrelsen en tillräcklig uppföljning av arbetet?
Bedömning: Nej- det framgår inte att styrelsen har en tillräcklig uppföljning av det brottsförebyggande arbetet
Svar: i den brottsförebyggande strategin anges att det brottsförebyggande insatser som genomförs regelbundet skall följas upp och utvärderas. Återkoppling skall ske i formella former löpande under hela arbetsprocessen. Formerna för detta måste beslutas om.

Rekomendationer

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att styrningen av det brottsförebyggande arbetet tydliggörs. Detta kan exempelvis ske genom att anta en strategi där definition, avgränsning och innehåll i klargörs.
Svar: en brottsförebyggande strategi är framtagen och kommer beslutas av kommunstyrelsen i februari 2024 och därefter beslutas i kommunfullmäktige.
- För att följa lagens krav måste styrelsens säkerställa att ett samordningsansvar tas för det brottsförebyggande arbetet och att det skapas ett råd med relevanta interna och externa aktörer

för arbetet. Ett sådant råd har varit ett lagstiftat krav sedan juli 2023.

Svar: ett brottsförebyggande råd kommer att inrättas i samband med kommunstyrelsens beslut om åtgärdsplan. Rådets sammansättning kommer bestå av relevanta interna och externa aktörer.

- Kommunen bör säkerställa att arbetet bedrivs kunskapsbaserat och att lägesbilden av brottsligheten utgör en grund för framtagande av den plan som tydliggör vilka åtgärder kommunen planerar att vidta. Enligt lagen skulle en sådan plan ha beslutats av kommunstyrelsen senast den 31 juni 2024.
Svar: Åtgärdsplan kommer beslutas av kommunstyrelsen efter beslut i kommunfullmäktige om den brottsförebyggande strategin. I den brottsförebyggande strategin anges att det brottsförebyggande rådet skall säkerställa att Gävle kommuns brottsförebyggande arbete bedrivs kunskapsbaserat och kvalitativt. Kommunens brottsförebyggande arbete ska bedrivas problemorienterat och kunskapsbaserat. Med detta menas att arbetet skall bygga på kartläggningar och orsaksanalyser samt syfta till att angripa kärnproblematiken bakom olika brottsrelaterade fenomen. Vidare skall arbetet i så stor utsträckning som möjligt bestå av beprövade insatser. Arbetet skall ha en vetenskaplig förankring, samt bidra till att generera evidensskapande underlag för framtida arbeten.
- Kommunstyrelsen bör utveckla och implementera en systematisk uppföljnings- och rapporteringsprocess för det brottsförebyggande arbetet. Detta inkluderar att regelbundet rapportera till kommunfullmäktige och att använda uppföljningsdata för att justera och förbättra strategier och åtgärder. Detta då lagen ställer krav på att åtgärdsplan och lägesbild vid behov och minst vartannat år följs upp och att åtgärder som vidtas sker kunskapsbaserat.
Svar: i den brottsförebyggande strategin anges att det brottsförebyggande insatser som genomförs regelbundet skall följas upp och utvärderas. Återkoppling skall ske i formella former löpande under hela arbetsprocessen. Formerna för detta måste beslutas om.
- Vi ser att det är viktigt att kommunstyrelsen genom organisation, struktur, styrning och uppföljning säkerställa att brottsförebyggande arbete integreras i alla relevanta kommunala verksamheter inklusive bolag för att skapa en helhetsinriktad och effektiv strategi.

- Svar: i den brottsförebyggande strategin anges att verka brottsförebyggande är hela kommunens ansvar. Gävle kommuns brottsförebyggande arbete samordnas via ett internt samverkansråd för brottsförebyggande arbete där kommunens samtliga sektorer finns representerade. Rådet skall säkerställa att Gävle kommuns brottsförebyggande arbete bedrivs kunskapsbaserat och kvalitativt. Rådet är i sin grundstruktur uppbyggt på en beslutsfattande, en strategisk och en operativ nivå. I rådsstrukturen skall politiska företrädare, tjänstemän och relevanta externa samverkansparter finnas representerade. Respektive sektor skall bidra till det brottsförebyggande arbetet, inte minst genom deltagande i den arbetsprocess som sker i det brottsförebyggande rådet där varje sektor ska verka för att bidra till den samlade lägesbilden, bidra med kunskap i den brottsförebyggande processen utifrån den egna sektorns sakkunnighet samt medverka strategiskt och operativt i de brottsförebyggande arbeten som berör den egna verksamheten.

Anna-Karin Wågberg Sperring
Avdelningschef
Administrativa avdelningen